

Interesantākā vēstures daļa ir cilvēku atmiņās

● LINDA KILEVICA

Pa stāvo kāpņu pakāpieniem un koka grīdām, kuras pirms simt gadiem minūši pēdējie Noldu dzimtas pārstāvji, Virgas senlietu krātuves jaunā vadītāja Inga Raškova ved uz Virgas muižas otro stāvu. Te itin atbilstoši vēsturiskam namam telpas atvēlētas pagasta un skolas vēsturei, kā arī vēstures pētnieku kabinetam pašai Ingai. "Esmu kļuvusi par iepriekšējās senlietu krātuves vadītājas Anitas Klimas mantinieci," viņa saka.

Trešo tēva dēlu muiža

Priekulniecei caurumcauri, kā sevi redz I. Raškova, Virga esot sveša vieta, nekādas darīšanas te nav bijušas. Nesen te atvesti visi materiāli. "Kad es sāku šķirot, tad nevaru apstāties, jo man viss ir jāzina un jāsaprot. Galvenā problēma – ir pazudis Anitas savāktā materiāla inventāra saraksts. Mantas ir, bet to stāsta nav," viņa sūrojas.

Kamēr senlietu krātuves vadītāja martā un aprīlī strādāja mājās, pagasta pārvaldes vadītāja Daiga Eglei viņai atveda "trīs tašas ar papīriem". Enot tiem cauri, tapis baronu Noldu stāsts, tā pavisam sanākušas 34 lappuses. "Gribēju salikt laika secībā, kas kur ir noticis. Noldi saimniekojuši Virgā, Kalētos, Gramzdā un Mazgramzdā. Iznāca visa Priekules novada stāsts, darbojāties kopā ar Purmsātu senlietu krātuves vadītāju Ievu Šteinbergu," saka I. Raškova.

Noldu dzimtas koks aizņem visu galdū un vēl pāri sienas. Pirmā paaudze sākas 15. gadsimta vidū un beidzas 1922. gadā – līdz tam Noldiem piederēja šis īpašums. Izmantots interneta resurss *geni.com* un vācu datu bāzes. "Tik skaidra bilde kā par Korfiem vēl nav, jo Noldi īpašumus ir mantojuši arī horizontālā virzienā – tajā pašā paaudzē. To, ko redzu šeit, cēlu uz papīra, apvienojot ar Anitas materiāliem un Ievas iedoto," atklāj pētniece.

1945. gadā šeit no zemes virsas noslaucīja baznīcu, bet muižas komplekss palika neskarts. Tas labi saglabājies, bet zinām par to gaužām maz, saka I. Raškova. "Virgas muiža Noldēm nebija prestiža vieta, par to liecina arī vienkāršā arhitektūra. Šī bija muiža, kuru mantoja otrie vai trešie dēli, tā bija vienkārši dzīvošanas un saimniekošanas vieta. Vecākie dēli mantoja majorāta muižas Kalētos un Gramzdā."

Inga Raškova ar vienu no Virgas senlietu krātuves vērtīgākajiem eksponātiem.

"Šim noteikti ir skārušās klāt pēdējā barona rokas," viņa saka.

EGONA ZĪVERTA FOTO

Šis priekšmets ir tas, kas mūsu laikos ir spuldzīte. "Senos laikos, kad nebija elektrības, elektrība tomēr bija. To ieguva no gaisa, bija tāda tehnoloģija," saka senlietu krātuves vadītāja.

Pēdējās baroneses spieķis

Viena plānotā ekspozīciju telpa būšot vienkārši senlietu krātuve. "Anita jau ļoti daudz bija savākusi, iepriekš viņai viss bija stendos salikts. Gaidām speciālistu, kurš pastāstīs, kā to visu izkārtot, jo telpa ir maza. Te arī parādās problēma – kas šie par objektiem? Lai ir kaut vai tikai pieci eksponāti, bet lai ir ar stāstu, ko izstāstīt apmeklētājiem," pauž krātuves vadītāja.

"Foršākie eksponāti ir šie," Inga izceļ dienas gaismā zobenu un spieķi. Par zobenu nevarot pateikt, vai tas ir no Pirmā pasaules kara vai vēl vecāks. Tas jānosaka speciālistam. Spieķis piederējis pēdējai baronesei Ģertrūdei Mārenholcai, barona sievasmātei. "Te ir M burtiņš, pēc tā saprotu, ka runa ir par Mārenholciem. Nūja nav tik veca, cik stāsts, kas tai nāk līdzī. Baronesē tepat kapsētā

ir apbedīta, blakus mazdēlam Aleksandram, un daudzi virdzenieki nemaz nezināja, kas tā par Mārenholcu," saka I. Raškova.

Bijusī Virgas skolas informatikas klase speciāli nav re-

montēta, atstāta tāda, kāda ir, jo te būs skolas muzejs. "Saglabājies bijušās direktores Strēles galds un lakats. Uztaisīsim šeit mazmaztiņu Strēles stūrīti, mēģināsim visu saglabāt autentiski. Telpas iekārtošanai

arī nepieciešama speciālista konsultācija, lai eksponāti būtu mūsaiķu cilvēkam baudāmi. Jāpēta skolas arhīvs, kuru arī Anita kārtojusi," norāda I. Raškova.

Vairs nav, kam pajautāt

Pētnieciskā darba ir daudz, bet Ingai esot doma piestrādāt pie audiovēstures veidošanas – pie virdzenieku iztaujāšanas. "Esmu novērojusi, ka interesantākā vēstures daļa ir cilvēku atmiņās, bet tai piemīt tendence diezgan ātri aiziet. Ievēroju interesantu likumsakarību. Kamēr cilvēks ir dzīvs, tā ir mana omīte. Tad, kad viņa nomirst, – tā jau ir vēsture. Es tagad gribu zināt, bet man vairs nav, kam pajautāt. Par padomju laikiem, kurus mēs vēl atceramies, cilvēki īpaši negrib runāt. Cik esmu prasījusi priekulniekiem, viņi plāta rokas – ko es tur teikšu? Taču tas ir periods, kad grāmatās rakstīja kaut ko vienu, bet reālajā dzīvē notika kaut kas pavisam cits. Kolhozu laiku vēl var pagūt vismaz kaut kādās drumslās noķert," viņa saka.

I. Raškova gatavo arī rakstu par Anitu Klimu. "Pilnīgi nenovērtējams ir ieguldījums, ko devuši tādi novada trakie, apsēstie kā viņa un Gunta Ziemele Kalētos. Uz tiem pasaule un arī mūsu vēsture turas," viņa atzīst.

Inga cer, ka viss izdosies un 30. jūnijā notiks jaunās grāmatas "Priekule septiņu lielceļu krustojumā" atvēršanas svētki. "Tai dienā ir pēdējā domes sēde. Solījies atbraukt Ojārs Spārītis, kurš sarakstīja vienu nodaļu par baznīcu no mākslas vēsturnieka viedokļa. Tā kā atvadāmies no Priekules novada, tad atļāvāmies salikt daudz fotogrāfiju – visas labākās un interesantākās," viņa atklāj. ▀

Bārtas tiltam nomainīts ceļa segums

Šonedēļ plānots pabeigt Bārtas tilta seguma atjaunošanas darbus ceļa posmā Nīca-Otaņķi-Grobiņa, sociālā tīkla Facebook kontā informē Nīcas novada dome. Autovadītājiem jābūt ierobežojumiem būvdarbu zonā.

"Tas ir valsts ceļš, remontdarbus veic uzņēmums "Latvijas Valsts ceļi" (LVC). Zināms, ka ceļa posmā noņem seguma virskārtu un uzklāj jaunu," pastāsta Nīcas novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Kristīne Kopštāle.

Remonta laikā notiek asfaltbetona seguma frēzēšana, ieklāšana un ūdens notekcauruļu atjaunošana.

Tiltam pār Bārtu uz autoceļa Nīca-Otaņķi-Grobiņa atjaunoja segumu 1080 kvadrātmetru platībā. To nomainīja visa tilta garumā un katrā galā vēl pieejas 30 metru garumā, precīzē LVC sabiedrisko attiecību speciāliste Anna Kononova. "Vēl atjaunos pazudušās ūdens notekcaurules," viņa norāda. Darbus veic uzņēmums "A-Land", remontdarbu izmaksas 22 769,47 eiro (ar PVN). Sociālajos tīklos iedzīvotā-

ji par šo konkrēto ceļa posmu izsakās, ka būtu nepieciešams atjaunot ceļa segumu līdz Rudei, kā arī pieminēta ceļa sakārtošana uz Grobiņu jeb jaunā Dienvidkurzemes novada pašvaldības centru.

LVC pārstāve pastāsta, ka 2023. gadā ir plānoti asfaltbetona seguma atjaunošanas darbi autoceļa Nīca-Otaņķi-Grobiņa ceļa posmā 5,72 km garumā. "Citi autoceļu remontdarbi uz šī posma, ņemot vērā autoceļu nozarei pieejamo finansējumu, pašlaik netiek plānoti," piebilst A. Kononova. ▀